Grondwettelijk Hof

Arrest nr. 143/2026
van 26 november 2026
Rolnummer : 8620

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek, gesteld door de familie- en jeugdrechtbank van de Rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters Joséphine Moerman en Pierre Nihoul, de rechters Thierry Giet, Michel Pâques, Yasmine Kherbache, Sabine de Bethune, Emmanuelle Bribosia, Willem Verrijdt, Kattrin Jadin, Magali Plovie en Frank Fleerackers, en, overeenkomstig artikel 60*bis* van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, emeritus rechter Danny Pieters, bijgestaan door griffier Nicolas Dupont, onder voorzitterschap van voorzitster Joséphine Moerman,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij vonnis van 15 januari 2026, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 26 januari 2026, heeft de familie- en jeugdrechtbank van de Rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge, de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« - Is er geen sprake van een met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet strijdig verschil in behandeling tussen de situatie van, enerzijds, echtgenoten die hebben gekozen voor een stelsel van scheiding van goederen en wettelijk samenwonenden, en, anderzijds, feitelijk samenwonenden, in zoverre enkel de eerstgenoemden, op grond van artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek, respectievelijk artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek, kunnen verzoeken om de preferentiële toewijzing van het in onverdeeldheid verworven goed dat heeft gediend tot gezinswoning terwijl de laatstgenoemden dat niet kunnen, en dat terwijl het doel van de vermelde privaatrechtelijke wetsbepalingen, kort samengevat, erin bestaat het lot van de gezinswoning te regelen overeenkomstig de belangen - in de ruimste zin - van de ex-partners en een minimum aan solidariteit en goede trouw tussen de ex-partners te waarborgen ?

- Is er geen sprake van een schending van artikel 22*bis*, vierde lid van de Grondwet door de verschillende behandeling van kinderen naargelang hun ouders, enerzijds, echtgenoten zijn

NIET VERBETERDE KOPIE

die hebben gekozen voor een stelsel van scheiding van goederen dan wel wettelijk samenwonenden zijn, en, anderzijds, feitelijk samenwonend zijn, in zoverre enkel de eerstgenoemden, op grond van artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek, respectievelijk artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek, kunnen verzoeken om de preferentiële toewijzing van het in onverdeeldheid verworven goed dat heeft gediend tot gezinswoning, met als gevolg dat enkel het belang van de minderjarige kinderen van eerstgenoemden in aanmerking kan worden genomen wanneer de gezinswoning aan één van beide ouders wordt toegewezen terwijl er geen rekening kan worden gehouden met het belang van de minderjarige kinderen van laatstgenoemden, hoewel de (on)mogelijkheid tot preferentiële toewijzing van de gezinswoning hen eveneens aanbelangt ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Lode Deknock, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Bart Van Reybrouck, advocaat bij de balie van West-Vlaanderen;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Aube Wirtgen en mr. Sietse Wils, advocaten bij de balie te Brussel.

Bij beschikking van 23 september 2026 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers Frank Fleerackers en Emmanuelle Bribosia te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen was, dat geen terechtzitting zou worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek om te worden gehoord, zou hebben ingediend, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten na die termijn zouden worden gesloten en de zaak in beraad zou worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

NIET VERBETERDE KOPIE

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De partijen voor het verwijzende rechtscollege waren feitelijk samenwonend in hun onverdeelde gezinswoning. Uit hun relatie is één kind geboren. De eisende partij voor het verwijzende rechtscollege wenst de onverdeelde gezinswoning over te nemen. De verwerende partij voor het verwijzende rechtscollege verkiest de openbare verkoop van de gezinswoning.

De notaris-vereffenaar stelt vast dat een preferentiële overname wettelijk niet mogelijk is, omdat de partijen niet gehuwd, noch wettelijk samenwonend zijn. Met verwijzing naar het arrest van het Hof nr. 62/2024 van 20 juni 2024 (ECLI:BE:GHCC:2024:ARR.062) meent de notaris-vereffenaar dat een preferentiële toewijzing van de gezinswoning ook mogelijk zou moeten zijn voor feitelijk samenwonenden.

Het verwijzende rechtscollege vraagt zich af of er, om verschillende redenen, geen ongerechtvaardigd verschil in behandeling bestaat tussen partners die gehuwd zijn of wettelijk samenwonend en partners die feitelijk samenwonen, alsook tussen de kinderen in beide situaties.

Het verwijzende rechtscollege stelt derhalve de hiervoor weergegeven prejudiciële vragen aan het Hof.

III. *In rechte*

A. Standpunt van de partijen voor het Hof

A.1. De eisende partij voor het verwijzende rechtscollege beperkt zich in haar memorie tot een analyse van het arrest van het Hof nr. 62/2024 van 20 juni 2024 (ECLI:BE:GHCC:2024:ARR.062) en van het advies van de notaris-vereffenaar.

A.2.1. Volgens de Ministerraad wordt met de eerste prejudiciële vraag *in concreto* aan het Hof gevraagd of de artikelen 10 en 11 van de Grondwet worden geschonden doordat feitelijk samenwonenden niet de preferentiële toewijzing van de gezinswoning kunnen vragen wanneer hun samenwoning ophoudt, terwijl het doel dat met die mogelijkheid voor gehuwden en wettelijk samenwonenden wordt nagestreefd, namelijk het lot van de gezinswoning regelen overeenkomstig de belangen in de ruimste zin van de ex-partners en het waarborgen van een minimum aan solidariteit en goede trouw tussen de ex-partners, ook geldt voor feitelijk samenwonenden.

De Ministerraad voert aan dat er drie samenlevingsvormen zijn, namelijk het huwelijk, de wettelijke samenwoning en de feitelijke samenwoning, die samenwonenden in principe vrij en zelf kiezen. Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit het feit dat de ene categorie wel de mogelijkheid heeft om de preferentiële toewijzing van de in onverdeeldheid verworven gezinswoning te vragen en de andere categorie niet, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake zijn indien het verschil in behandeling een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen met zich mee zou brengen. Het huwelijk en de wettelijke samenwoning onderscheiden zich van andere samenlevingsvormen, waaronder de feitelijke samenwoning, omdat zij een publiek engagement inhouden. De wetgever heeft een ruime appreciatiemarge om de verschillen tussen de onderscheiden samenlevingsvormen te regelen. De wetgever heeft ervoor gekozen de preferentiële toewijzing van de gezinswoning enkel open te stellen bij de beëindiging van de geïnstitutionaliseerde samenlevingsvormen, die overigens worden gekenmerkt door een aantal rechten en verplichtingen die rechtstreeks uit de wet voortvloeien. Daarbij kan de wetgever ernaar streven de samenlevingsvormen die grotere kansen op stabiliteit bieden, zoals het huwelijk en de wettelijke samenwoning, te beschermen en is hij niet verplicht dezelfde bescherming aan de feitelijk samenwonenden te bieden.

De Ministerraad doet gelden dat er niet op onevenredige wijze afbreuk wordt gedaan aan de rechten van de betrokkenen, aangezien het al dan niet beschikken over de mogelijkheid tot preferentiële toewijzing van de gezinswoning het gevolg is van de keuze die zijzelf maken voor de ene of andere samenlevingsvorm. Daarbij is het belangrijk te benadrukken dat de feitelijke samenwoning geen geïnstitutionaliseerde samenlevingsvorm is, dat zij juridisch geen vermogensgemeenschap invoert en dat er geen vermogensrechtelijke solidariteit ontstaat aangezien de feitelijk samenwonenden elkaar geen hulp en bijstand verschuldigd zijn. Daardoor kon de wetgever, in de uitoefening van zijn ruime beoordelingsvrijheid, de mogelijkheid om de preferentiële toewijzing van de in onverdeeldheid verworven gezinswoning redelijkerwijze voorbehouden aan personen die een stabiele en duurzame gemeenschap vormen en die hun relatie hebben geformaliseerd door een beroep te doen op een geïnstitutionaliseerde samenlevingsvorm.

A.2.2. Wat de tweede prejudiciële vraag betreft, wordt, volgens de Ministerraad, aan het Hof concreet gevraagd of artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet wordt geschonden doordat enkel het belang van de minderjarige kinderen van gehuwden en wettelijk samenwonenden in aanmerking kan worden genomen wanneer de gezinswoning aan één van beide ouders wordt toegewezen, terwijl dat niet het geval is bij feitelijk samenwonenden.

De Ministerraad voert aan dat het loutere feit dat de wetgever de mogelijkheid tot preferentiële toewijzing van de gezinswoning heeft voorbehouden aan de gehuwden en wettelijk samenwonenden, de ouders die hebben gekozen voor een feitelijke samenlevingsvorm in geen geval ontslaat van de naleving van de wettelijke verplichtingen die zij ten aanzien van hun kinderen hebben. De huisvesting van de kinderen zal hoe dan ook in hun belang worden georganiseerd, zelfs al zou dat per hypothese niet in de gezinswoning kunnen omdat hun ouders, die hun feitelijke samenwoning hebben beëindigd, niet de mogelijkheid hebben om de preferentiële toewijzing te vragen en er ook niet op een andere manier in slagen om de woning te verwerven. Het belang van het kind blijft altijd gevrijwaard, zodat er geen schending kan zijn van artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet.

NIET OFFICIEEL KOPIE

B. Beoordeling door het Hof

B.1. Met de eerste prejudiciële vraag vraagt het verwijzende rechtscollege aan het Hof of artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek, respectievelijk artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek, bestaanbaar zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre ze bepalen dat echtgenoten gehuwd met scheiding van goederen en wettelijk samenwonenden kunnen vragen om de preferentiële toewijzing van de in onverdeeldheid verworven gezinswoning, terwijl feitelijk samenwonenden niet over die mogelijkheid beschikken, « en dat terwijl het doel van de vermelde privaatrechtelijke wetsbepalingen, kort samengevat, erin bestaat het lot van de gezinswoning te regelen overeenkomstig de belangen – in de ruimste zin – van de ex-partners en een minimum aan solidariteit en goede trouw tussen de ex-partners te waarborgen ».

Met de tweede prejudiciële vraag vraagt het verwijzende rechtscollege aan het Hof of artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek, respectievelijk artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek, bestaanbaar zijn met artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet, door de verschillende behandeling van de kinderen naargelang hun ouders, enerzijds, echtgenoten of wettelijk samenwonenden zijn en, anderzijds, feitelijk samenwonenden zijn, in zoverre enkel de eerste categorie van ouders kan vragen om de preferentiële toewijzing van het in onverdeeldheid verworven goed dat heeft gediend tot gezinswoning, « met als gevolg dat enkel het belang van de minderjarige kinderen van eerstgenoemden in aanmerking kan worden genomen wanneer de gezinswoning aan één van beide ouders wordt toegewezen terwijl er geen rekening kan worden gehouden met het belang van de minderjarige kinderen van laatstgenoemden, hoewel de (on)mogelijkheid tot preferentiële toewijzing van de gezinswoning hen eveneens aanbelangt ».

Gelet op hun samenhang worden beide prejudiciële vragen gezamenlijk behandeld.

B.2.1. Artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek, met als opschrift « Preferentiële toewijzing bij echtscheiding », bepaalt :

« § 1. Wanneer het huwelijksvermogensstelsel eindigt door echtscheiding op grond van artikel 229 van het oud Burgerlijk Wetboek, door de scheiding van tafel en bed of door de gerechtelijke scheiding van goederen, kan elk van de echtgenoten binnen de vereffeningsprocedure aan de familierechtbank te zijnen voordele toepassing van artikel 2.3.13 vragen.

NIET VERBETERDE KOPIE

§ 2. De rechtbank beslist met inachtneming van de belangen die ieder van de echtgenoten kan laten gelden en rekening houdend met de financiële mogelijkheden van degene die de opleg desgevallend zal moeten betalen.

Behoudens uitzonderlijke omstandigheden, wordt het verzoek ingewilligd dat uitgaat van de echtgenoot die slachtoffer is van een feit bedoeld in de artikelen 375, 398 tot 400, 402, 403, 405, 409, §§ 1 tot 3 en 5 en 422*bis* van het Strafwetboek of van een poging tot het plegen van een feit bedoeld in de artikelen 375, 393 tot 397, 401, 404 en 409, § 4, van hetzelfde Wetboek, indien de andere echtgenoot door in kracht van gewijsde gegane beslissing uit dien hoofde als dader, mededader of medeplichtige schuldig werd bevonden ».

Artikel 2.3.13 van het Burgerlijk Wetboek, waarnaar artikel 2.3.14 verwijst, heeft als opschrift « Preferentiële toewijzing bij overlijden ». Het bepaalt :

« Wanneer het huwelijksvermogensstelsel eindigt door het overlijden van een van de echtgenoten, kan de langstlevende, tegen opleg indien daartoe grond bestaat, zich bij voorrang doen toewijzen, voor zover deze behoren tot het gemeenschappelijk vermogen of tot het vermogen dat exclusief tussen de echtgenoten in onverdeeldheid is :

1° een van de onroerende goederen die tot gezinswoning dient;

2° het aldaar aanwezige huisraad;

3° de goederen die hij aanwendt voor de uitoefening van zijn beroep of de uitbating van zijn bedrijf ».

B.2.2. Artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek bepaalt :

« § 1. Wanneer aan de wettelijke samenwoning een einde komt via een schriftelijke verklaring, hetzij in onderlinge overeenstemming, hetzij eenzijdig, kan elk van de wettelijk samenwonenden tijdens de vereffeningsprocedure in aanmerking komen voor een preferentiële toewijzing, door aan de familierechtbank te vragen om de in artikel 1480 bedoelde bepalingen in zijn voordeel toe te passen.

§ 2. De rechtbank beslist met inachtneming van de belangen die ieder van de wettelijk samenwonenden kan doen gelden en rekening houdend met de financiële mogelijkheden van degene die in voorkomend geval de opleg zal moeten betalen. Behoudens uitzonderlijke omstandigheden wordt ingegaan op het verzoek van de wettelijk samenwonende die slachtoffer is van een feit bedoeld in de artikelen 375, 398 tot 400, 402, 403, 405, 409, §§ 1 tot 3 en 5, en 422*bis* van het Strafwetboek of van een poging tot het plegen van een feit bedoeld in de artikelen 375, 393 tot 397, 401, 404 en 409, § 4, van hetzelfde Wetboek, indien de andere wettelijk samenwonende door een in kracht van gewijsde gegane beslissing uit dien hoofde als dader, mededader of medeplichtige schuldig werd bevonden of indien de strafvordering tegen de andere wettelijk samenwonende is vervallen na toepassing van de procedure bedoeld in artikel 216*ter* van het Wetboek van strafvordering ».

NIET VERBETERDE KOPIE

Artikel 1480 van het oud Burgerlijk Wetboek, waarnaar artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek verwijst, bepaalt :

« Wanneer de wettelijke samenwoning eindigt door het overlijden van een van de partijen, kan de langstlevende partij in aanmerking komen voor een preferentiële toewijzing, tegen opleg indien daartoe grond bestaat, door zich bij voorrang te doen toewijzen, voor zover deze behoren tot het vermogen dat exclusief tussen de wettelijk samenwonenden in onverdeeldheid is :

1° een van de onroerende goederen die tot gezinswoning dient;

2° het aldaar aanwezige huisraad;

3° de goederen die hij aanwendt voor de uitoefening van zijn beroep of de uitbating van zijn bedrijf ».

B.2.3. De in het geding zijnde bepalingen voorzien in de mogelijkheid, voor elk van de echtgenoten en elk van de wettelijk samenwonenden, om binnen de vereffeningsprocedure de preferentiële toewijzing te vragen van « een van de onroerende goederen die tot gezinswoning dient », wanneer het huwelijksvermogensstelsel eindigt door echtscheiding doordat het huwelijk onherstelbaar ontwricht is, door de scheiding van tafel en bed of door de scheiding van goederen of wanneer aan de wettelijke samenwoning een einde komt via een schriftelijke verklaring, hetzij in onderlinge overeenstemming, hetzij eenzijdig.

Indien een van beide partners of beide partners een dergelijk verzoek formuleren, doet de rechter hierover uitspraak met inachtneming van de belangen van elk van de partners en rekening houdend met de financiële mogelijkheden van degene die de opleg in voorkomend geval zal moeten betalen (artikel 2.3.14, § 2, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek en artikel 1481, § 2, van het oud Burgerlijk Wetboek).

Die mogelijkheid om de preferentiële toewijzing van de gezinswoning te vragen, bestaat niet voor feitelijk samenwonenden.

B.3. Artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek vindt zijn oorsprong in artikel 1389/2 van het oud Burgerlijk Wetboek, dat zelf zijn oorsprong vindt in artikel 1447 van het oud Burgerlijk Wetboek.

NIET VERBETERDE KOPIE

Het maakt deel uit van hoofdstuk 2 (« Algemene bepalingen ») van ondertitel 1 (« Huwelijksvermogensrecht ») van titel 3 (« Relatievermogensrecht ») van boek 2 (« Personen, familie en relatievermogensrecht ») van het Burgerlijk Wetboek, ingevoerd bij artikel 2 van de wet van 19 januari 2022. Zoals artikel 1389/2 van het oud Burgerlijk Wetboek, dat erdoor wordt vervangen, is artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing op alle echtgenoten, ongeacht hun huwelijksvermogensstelsel. Het is niet van toepassing op de wettelijk samenwonenden, noch op feitelijk samenwonenden.

B.4.1. Artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek is ingevoegd bij artikel 4 van de wet van 11 december 2025 « tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, teneinde bij een echtscheiding de mogelijkheden tot toewijzing van de gezinswoning te verruimen en die toewijzing bij een beëindiging van een wettelijke samenwoning mogelijk te maken » (hierna : de wet van 11 december 2025) in navolging van het arrest van het Hof nr. 62/2024 van 20 juni 2024 (ECLI:BE:GHCC:2024:ARR.062).

Bij dat arrest oordeelde het Hof dat het verschil in behandeling tussen echtgenoten gehuwd onder een stelsel van scheiding van goederen en wettelijk samenwonenden dat voortvloeide uit het feit dat artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek de preferentiële toewijzing aan de gehuwden voorbehield, niet redelijk verantwoord was.

De parlementaire voorbereiding van de wet van 11 december 2025 verantwoordt de uitbreiding van de mogelijkheid om de preferentiële toewijzing van de gezinswoning te vragen tot de wettelijk samenwonenden met verwijzing naar het voormelde arrest nr. 62/2024 :

« Op 20 juni 2024 heeft het Grondwettelijk Hof arrest nr. 62/2024 uitgebracht, betreffende artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek. In dat arrest heeft het Hof twee schendingen van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet vastgesteld.

Ten eerste vormt de onmogelijkheid voor de wettelijk samenwonenden om na de beëindiging van de wettelijke samenwoning de preferentiële toewijzing te vragen van een in onverdeeldheid verworven goed dat tot gezinswoning dient, volgens het Grondwettelijk Hof, een wettelijke leemte die strijdig is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. Het Hof stelt : ‘ Zowel na de beëindiging van een wettelijke samenwoning als na die van een huwelijk is het noodzakelijk een minimum aan solidariteit en goede trouw tussen de ex-partners te waarborgen door beide of een van beide ex-partners de mogelijkheid te bieden om de plaats van de vroegere levensgemeenschap te vrijwaren door te verzoeken om de preferentiële toewijzing van de gezinswoning, verzoek dat moet worden beoordeeld rekening houdend met de belangen van elk van de ex-partners. Tevens dient zowel na de beëindiging van een wettelijke samenwoning als

NIET VERBETERDE KOPIE

na die van een huwelijk op dezelfde wijze te worden gewaakt over de belangen van de minderjarige kinderen, die worden beschermd door artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet. ' Voorts kan het ontbreken van een maatregel die analoog is aan die van artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek onevenredige gevolgen hebben voor wie wettelijk samenwoont, wanneer men in geval van openbare verkoop tegen derden moet opbieden. Een dergelijke leemte heeft ook onevenredige gevolgen voor de wettelijk samenwonende die slachtoffer is van partnergeweld waaraan de ex-partner schuldig werd bevonden bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing. Het slachtoffer ontbeert immers het recht om zich de gezinswoning te doen toewijzen op grond van artikel 2.3.14, § 2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek.

[…]

Aldus wordt voorgesteld die schendingen van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet weg te werken door […], en anderzijds in het Burgerlijk Wetboek een artikel 2.3.14/1 in te voegen, teneinde het recht op de preferentiële toewijzing van de gezinswoning uit te breiden tot de gevallen waarin de wettelijke samenwoning wordt beëindigd » (*Parl. St.*, Kamer, 2024-2025, DOC 56-0483/001, pp. 4-6).

En :

« [Een lid] bevestigt de steun van haar fractie voor de voorliggende tekst, maar vindt dat er verder onderzoek nodig is.

Moet er bijvoorbeeld geen wetgeving inzake feitelijke samenwoning worden opgesteld, aangezien het arrest enkel betrekking heeft op wettelijk samenwonen ? Partners die onder het stelsel van feitelijke samenwoning vallen, bevinden zich immers in dezelfde concrete situatie als partners die wettelijk samenwonen. Zou het niet beter zijn dezelfde regels toe te passen op identieke situaties ? » (*Parl. St.*, Kamer, 2025-2026, DOC 56-0483/005, pp. 4-5).

B.4.2. Het in het geding zijnde artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek maakt deel uit van titel V*bis* (« Wettelijke samenwoning ») van boek III (« Wijze van eigendomsverkrijging ») van hetzelfde Wetboek. Het is niet van toepassing op feitelijk samenwonenden.

B.5.1. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet waarborgen het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is.

NIET VERBETERDE KOPIE

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.5.2. Artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet bepaalt :

« Het belang van het kind is de eerste overweging bij elke beslissing die het kind aangaat ».

Artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet verplicht om in de eerste plaats het belang van het kind in aanmerking te nemen in de procedures die op het kind betrekking hebben.

Bij elke beslissing aangaande een kind dient het hoger belang van dat kind te primeren (EHRM, grote kamer, 26 november 2013, *X t. Letland*, ECLI:CE:ECHR:2013:1126JUD002785309, § 96). Zonder op zichzelf doorslaggevend te zijn, heeft dat belang zeker een belangrijk gewicht (EHRM, grote kamer, 3 oktober 2014, *Jeunesse t. Nederland*, ECLI:CE:ECHR:2014:1003JUD001273810, § 109).

Hoewel het belang van het kind de eerste overweging vormt, heeft het geen absoluut karakter. Bij de afweging van de verschillende op het spel staande belangen, neemt het belang van het kind een bijzondere plaats in wegens zijn kwetsbaarheid. Uit die bijzondere plaats volgt evenwel niet dat met de belangen van de andere in het geding zijnde partijen geen rekening zou kunnen worden gehouden.

B.6.1. Het huwelijk, de wettelijke samenwoning en de feitelijke samenwoning zijn drie samenlevingsvormen die de echtgenoten en de samenwonenden in principe vrij kiezen.

Het verschil in behandeling steunt op een objectief criterium, namelijk de juridische toestand van de partners, die verschilt naargelang de enen gehuwd of wettelijk samenwonend zijn, en de anderen feitelijk samenwonend zijn, zowel wat hun verplichtingen jegens elkaar betreft als hun vermogensrechtelijke toestand.

NIET VERBETERDE KOPIE

B.6.2. Als personen die feitelijk samenwonen samen een goed verwerven, worden zij onverdeeld eigenaar van dat goed. Op die onverdeeldheid zijn niet de regels betreffende het wettelijke huwelijksvermogensstelsel of de wettelijke samenwoning van toepassing, maar het gemeen recht inzake mede-eigendom.

Aangezien de feitelijke samenwoning geen geïnstitutionaliseerde vorm van samenleven is, voert zij juridisch geen vermogensgemeenschap in en doet zij evenmin een vermogensrechtelijke solidariteit ontstaan, daar de feitelijk samenwonenden elkaar geen hulp en bijstand verschuldigd zijn.

B.7. De parlementaire voorbereiding van de wet van 11 december 2025, die aan de basis ligt van de uitbreiding tot de wettelijk samenwonenden van de mogelijkheid om de preferentiële toewijzing te vragen van de gezinswoning in geval van beëindiging van de wettelijke samenwoning, preciseert niet de redenen waarom die mogelijkheid niet ook is toegekend aan feitelijk samenwonenden.

Het Hof kan evenwel niet tot de schending van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie besluiten om de enkele reden dat uit de parlementaire voorbereiding niet de redelijke verantwoording van een verschil in behandeling blijkt. De vaststelling dat een dergelijke verantwoording niet in de parlementaire voorbereiding is vermeld, sluit niet uit dat aan een maatregel een doelstelling van algemeen belang ten grondslag kan liggen die het eruit voortvloeiende verschil in behandeling in redelijkheid kan verantwoorden.

B.8. Het huwelijk en de wettelijke samenwoning onderscheiden zich van andere samenlevingsvormen, zoals de feitelijke samenwoning, omdat zij een publiek engagement inhouden (EHRM, grote kamer, 29 april 2008, *Burden t. Verenigd Koninkrijk*, ECLI:CE:ECHR:2008:0429JUD001337805, § 65; 10 februari 2011, *Korosidou t. Griekenland*, ECLI:CE:ECHR:2011:0210JUD000995708, § 70; grote kamer, 3 april 2012, *Van der Heijden t. Nederland*, ECLI:CE:ECHR:2012:0403JUD004285705, § 69).

Die twee geïnstitutionaliseerde vormen van samenleven verschillen van de feitelijke samenleving zowel ten aanzien van de wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten en wettelijk samenwonenden als ten aanzien van hun respectieve vermogensrechtelijke situaties.

NIET VERBETERDE KOPIE

De feitelijke samenwoning biedt de twee personen die zij bindt geen vermogensrechtelijke bescherming, in tegenstelling tot de bepalingen die op de echtgenoten en de wettelijk samenwonenden van toepassing zijn. Voorts is de beëindiging van de feitelijke samenwoning, net als het aangaan van de feitelijke samenwoning, niet wettelijk geregeld. Feitelijk samenwonenden hebben het recht de relatie *ad nutum* te verbreken, zonder dat zij daarbij enige grond- of vormvoorwaarden dienen te respecteren en zonder enige vorm van rechterlijk toezicht.

B.9. Het loutere feit dat een wetsbepaling de preferentiële toewijzing van de gezinswoning mogelijk maakt voor echtgenoten en wettelijk samenwonenden, maar niet voor feitelijk samenwonenden, houdt op zichzelf geen discriminatie in, aangezien het een gevolg is van het bestaan van verschillende samenlevingsvormen.

Het Hof moet evenwel nagaan, rekening houdend met de doelstelling, de kenmerken en de gevolgen van het recht of de verplichting in kwestie, of de beperking ervan tot de geïnstitutionaliseerde samenlevingsvormen bestaanbaar is met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

B.10. Bij het bepalen van het samenlevingsvermogensrecht beschikt de wetgever over een ruime beoordelingsvrijheid. Hij kan de preferentiële toewijzing van de gezinswoning voorbehouden aan de personen die een stabiele en duurzame gemeenschap vormen en die hun relatie, in dat kader, hebben geformaliseerd door een beroep te doen op een geïnstitutionaliseerde vorm van samenleven, zoals het huwelijk en de wettelijke samenwoning.

De door feitelijk samenwonenden gevormde gemeenschap staat immers niet met dezelfde zekerheid vast als die welke ontstaat uit het huwelijk en de wettelijke samenwoning en daaruit vloeien niet dezelfde rechten en plichten voort. Terwijl de echtgenoten en wettelijk samenwonenden hun relatie hebben geformaliseerd en hun wederzijdse rechten en plichten hebben bepaald, zijn de feitelijk samenwonenden niet dezelfde juridische verbintenissen jegens elkaar aangegaan, nog afgezien van het feit dat de feitelijke samenwoning geen geïnstitutionaliseerde vorm van samenleven uitmaakt.

NIET VERBETERDE KOPIE

B.11. Rekening houdend met het voorgaande, is het niet zonder redelijke verantwoording dat de wetgever de preferentiële toewijzing van de gezinswoning niet heeft toegekend aan feitelijk samenwonenden.

B.12. Het Hof dient nog te onderzoeken of artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek bestaanbaar zijn met artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet.

B.13.1. Hoewel de rechter, wanneer hij beslist met inachtneming van de belangen van elk van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden, bij de preferentiële toewijzing van de in onverdeeldheid verworven gezinswoning rekening kan houden met het belang van het kind, is die toewijzing niet het enige mechanisme ter bescherming van het belang van het kind naar aanleiding van een scheiding van zijn ouders.

Aldus dienen alle ouders, ook de ouders die feitelijk samenwonen of feitelijk samenwonende waren, overeenkomstig artikel 203, § 1, van het oud Burgerlijk Wetboek, « naar evenredigheid van hun middelen te zorgen voor de huisvesting, het levensonderhoud, de gezondheid, het toezicht, de opvoeding, de opleiding en de ontplooiing van hun kinderen ». Bovendien moeten alle ouders, wanneer zij niet (meer) samenleven en hun geschil bij de familierechtbank aanhangig wordt gemaakt, een akkoord over de huisvesting van de kinderen sluiten. De familierechtbank homologeert dat akkoord, « tenzij het akkoord kennelijk strijdig is met het belang van het kind » (artikel 374, § 2, eerste lid, van het oud Burgerlijk Wetboek). De familierechtbank oordeelt « in ieder geval bij een met bijzondere redenen omkleed vonnis, en rekening houdend met de concrete omstandigheden van de zaak en het belang van de kinderen en de ouders » (artikel 374, § 2, vijfde lid, van het oud Burgerlijk Wetboek).

B.13.2. Daarom moet de huisvesting van de kinderen in hun belang worden georganiseerd, ongeacht of zij geboren zijn uit een huwelijk, een wettelijke samenwoning of een feitelijke samenwoning, zodat artikel 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet niet is geschonden.

B.14. Artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek zijn bestaanbaar met de artikelen 10, 11 en 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet.

NIET VERBETERDE KOPIE

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 2.3.14 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 1481 van het oud Burgerlijk Wetboek, in zoverre die artikelen niet van toepassing zijn op feitelijk samenwonenden, schenden de artikelen 10, 11 en 22*bis*, vierde lid, van de Grondwet niet.

Aldus gewezen in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 26 november 2026

De griffier, De voorzitster,

Nicolas Dupont Joséphine Moerman

NIET VERBETERDE KOPIE